

Vakcíny proti COVID-19: Poslanci sa rozchádzajú v názoroch na uvoľnenie patentov

Európski poslanci sa nezhodujú v názoroch na to, či by mala EÚ podporiť pozastavenie patentov na vakcíny proti koronavírusu.

Plenárna debata o možnom uvoľnení patentov na vakcíny proti koronavírusu

V stredu 19. mája poslanci Európskeho parlamentu rokovali o možnosti pozastaviť patenty na vakcíny proti koronavírusu. Plenárna debata bola zvolaná potom, ako Spojené štáty americké začiatkom mája oznámili, že podporia dočasné pozastavenie práv duševného vlastníctva na vakcíny a lieky proti COVID-19. V októbri 2020 navrhli toto opatrenia Juhoafrická republika a India a dnes sa o tom diskutuje v rámci Svetovej obchodnej organizácie. Podporu tejto myšlienke prejavilo už 60 krajín na celom svete.

Globálna zodpovednosť

Jej zástancovia argumentujú, že pozastavenie práv duševného vlastníctva by mohlo zlepšiť globálny prístup k cenovo dostupným vakcínam a iným zdravotníckym produktom. Mnohí poslanci počas debaty zdôraznili, že EÚ by tu mala zaujať vedúce svetové postavenie.

„Je pravda, že súčasný model nám za posledné roky pomohol dosiahnuť ekonomický a medicínsky pokrok, no dnes, keď počas pandémie zomrelo viac ako 3 milióny ľudí, potrebujeme mimoriadne riešenia,“ povedala predsedníčka socialistov [Iratxe García Pérez](#) (ES). Európska únia musí podľa jej slov „urobiť všetko, čo sa dá, aby pomohla chudobným krajinám, ktoré nie sú schopné zvládať pandémiu samotné.“ Dodala, že „tu nejde len o humanitárne alebo aj o geopolitické ciele.“

Podobný názor zastáva aj [Philippe Lamberts](#) zo Zelených/ESA (BE). „Stovky miliónov ľudí v súčasnosti nemajú prístup k vakcínam, ktoré by mohli zachrániť ich životy len preto, lebo sa nenarodili na správnom mieste. Európa by sa mala k vakcínam stavať ako k spoločnému svetovému statku, ktorého množstvá a ceny nemožno nechať v rukách troch alebo štyroch farmaceutických firiem,“ povedal.

„Ako sme sa k tomu dopracovali? Dnes znovu diskutujeme o pozastavení patentov. Toto malo byť jasné úplne na začiatku,“ vyhlásila [Manon Aubry](#) z Ľavice (FR). „V stávke sú milióny životov a vaša nečinnosť zabíja ľudí,“ vyhlásila.

Iné opatrenia by mohli byť efektívnejšie

Iní účastníci debaty nie sú presvedčení, že uvoľnenie patentov prinesie želané výsledky. Pre krajiny, ktoré majú s očkovaním problém, navrhujú alternatívne riešenia.

[Esther de Lange](#) (EPP, NL) pripomenula, že EÚ vyviezla takmer tolko isto vakcín, koľko si ponechala pre svojich občanov. „Potrebujeme uvoľniť bariéry pre vývoz materiálov a vakcín, predovšetkým zo strany krajín ako sú Spojené kráľovstvo a Spojené štáty. Musíme darovať viac vakcín. Je potrebné drasticky zvýšiť výrobu a to nielen u nás, ale aj v Afrike, Ázii a Latinskej Amerike. EÚ by mala pomôcť Afrike pri výrobe vakcín. Musíme zdieľať know-how na výrobu vakcín,“ povedala,

Podľa [Daciana Cioloș](#)a (Renew Europe, RO) návrh USA na uvoľnenie patentov nerieši skutočný problém. Riešenia, ktoré ponúka prezident Biden podľa neho nie sú správne načasované.

„Uvoľnenie patentov je dlhý a komplikovaný proces, no my potrebujeme poslať pomoc chudobným ľuďom už dnes,“ povedal. USA by mali podporovať iniciatívu COVAX, ktorej cieľom je poskytnúť krajinám s nízkymi a strednými príjmami prístup k testovaniu, liečbe a vakcínam.

[Roman Haider](#) (ID, AT) pochybuje o tom, že by rozvojové krajiny boli schopné vyrábať vakcíny rýchlejšie ako západné krajiny, Čína alebo Rusko. Podľa jeho slov tu „nezískavame ani čas ani nové dávky vakcín“. Uvoľnenie patentov označil za „útok na vlastníctvo, v tomto prípade vlastníctvom duševné.“

[Geert Bourgeois](#) (ECR, BE) považuje uvoľnenie patentov za „falošný dobrý nápad.“ „Nikto doteraz nedokázal, že uvoľnenie patentov povedie k urýchleniu výroby a zvýšeniu počtu vakcín. Výroba vakcín je veľmi zložitá; výroba a kontrola kvality trvajú príliš dlho na to, aby sa pozastavenie patentov prejavilo už v roku 2021. Skutočné riešenie spočíva v tom, že drasticky zvýšime výrobu a zdá sa, že sa nám to darí,“ povedal.

Augusto Santos Silva, ktorý sa debaty zúčastnil v mene portugalského predsedníctva, uviedol, že EÚ je ochotná rokovať o konkrétnych návrhoch ohľadne práv duševného vlastníctva pre vakcíny. Poznamenal však, že súčasný medzinárodný rámec je už flexibilný a obsahuje povinné licencie, ktoré umožňujú vývoz do krajín, ktoré nemajú výrobné kapacity.

Výkonný podpredseda Komisie Valdis Dombrovskis uviedol, že "zodpovednosť Európy sa nekončí na našich hraniciach. Vždy sme si uvedomovali potrebu globálnej solidarity a svoju solidaritu sme preukazovali zmysluplnými krokmi, pretože nikto nebude v bezpečí, pokiaľ nie sú v bezpečí všetci." Za najúčinnější spôsob boja proti pandémie na celom svete považuje „zintenzívnenie výroby a rýchlejšie zdieľanie vakcín za prijateľné náklady.“

Vo štvrtok 10. júna prijali poslanci [uznesenie](#), kde žiadajú dočasné pozastavenie patentov na vakcíny ako krok na zlepšenie dostupnosti a distribúcie vakcín na celom svete.

Ďalšie informácie

[COVID-19: Snaha o pozastavenie platnosti patentov na vakcíny rozdeľuje poslancov](#)